

784

El pastor

(ALDC, VI, 1256. El pastor)

Pastor designa la “persona que mena bestiar a pasturar, especialment bestiar de llana” (*DIEC*). El mot deriva de l’acusatiu de PASTOR, PASTOREM, der. de PASTUM, part. de PASCERE ‘nodrir; pasturar’; var. *past*[^lu] en part del ross. (1, 3-7, 9, 11, 13, 14), pel tancament [o] > [u], com passa en aquest dialecte (*sab*[^lu] ‘sabó’, *canç*[^lu] ‘cançó’, etc.). Les respostes poden anar accompanyades d’un determinant que precisa el tipus de bestiar (distint de *cabrer*, *bover*): *pastor d’ovelles* 151, 182 (< llat. tardà OVÍCULA) (var. *pastor d’oveies* 83; *pastor d’auelles* 103, per la pronunciació diftongada de *o*- > *au*- [cf. Veny, 2013 b]) i la pèrdua de *-v*; *pastor d’avoies* 36, que podria ser una dissimilació de *oveia* [*DECat*] o un der. del llat. *OVÚCULA [*DCVB*]); *pastor de llanar* 132, catalanització del cast. *lanar*. També es coneix *pastorer* 108, der. de *pastor* augmentat amb el suf. *-er* (<- ARIU), present en noms referents als qui tenen cura d’un ramat (*cabrer*, *bover*, etc.).

La forma de nominatiu, PASTOR, és l’origen de la var. ross. *pastre*, d’influència occitana.

Altres mots que constitueixen segones respostes a *pastor*: *auellero* 175, der. de *auella* (veg. més amunt) amb el suf. *-ero*, d’interferència castellanoaragonesa; *baciver* ‘pastor que guarda el bestiar baciu o ovelles que no crien’ 96, der. de *baciva* (< VACIVA ‘buida’; recordem que el llat. vg. VACIVUS ha donat *vacío* en cast.) (veg. mapa 824); *ganaero* 166 (< cast. *ganadero*), que s’occupa del *ganao* ‘ramat’; *albarxant* 166 sembla una var. de *marxant* (< fr. *marchand*) amb el sentit de ‘venedor de bestiar de llana’, amb l’addició de l’article àrab (o del prefix *al-*) i l’equivalència acústica M = B.

En la distribució de formes el tipus *pastor* és de fet pancatalà, compartit per l’arag. i el cast., tret d’una part del cat. sept. (Rosselló, Conflent), que ha rebut la interferència de l’oc. *pastre*, de datació ja medieval, congènere del fr. *pâtre*, avui de registre literari enfront del corrent *berger* (veg. també Costa, 1986: mapes 24 i 184).

Són mots normatius *pastor*, des del *DOrt*, 1917, i *baciver* ‘el qui mena un ramat de bestiar baciu’, des del *DGI*, 1932.

